

Ke 100. výročí narození univerzitního profesora Jana Doležala (1902–1965)

Dne 30. 3. 1902 se narodil ve Vnorovech Jan Doležal. Starší generaci je znám zejména jako ředitel Ústavu lidské práce, vedoucí katedry psychologie a ředitel Psychologického ústavu Univerzity Karlovy na FF UK, zakladatel časopisu Československá psychologie a její první šéfredaktor a dlouholetý předseda Československé psychologické společnosti. Výčet jeho působení ve formální struktuře československé psychologie však slouží spíše pro informaci mladší generaci psychologů než pro charakteristiku jeho činnosti a osobnosti, podobně jako účelem každého výročí nemusí být zevrubné hodnocení činnosti nebo osobnosti, ale může být také výrazem lidské pozornosti a profesionálního vděku za vykonanou práci.

Profesor Doležal byl vždy považován především za vynikajícího metodologa a organizátora vědy. To platí nejen pro jeho činnost v Ústavu lidské práce, na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a v časopisu Československá psychologie. Byl významným spoluorganizátorem a duší mezinárodního psychotechnického kongresu, který se konal r. 1934 v Praze, stál u zrodu nového plánu výuky jednooborové psychologie v padesátých letech a vybudoval jednu z nejlepších psychologických laboratorí v rámci univerzity. Nemálo významná byla i jeho činnost aplikační a konzultační, vyplývající jak z jeho dlouholetých zkušeností v průmyslu, tak z jeho širokého vzdělání.

Profesor Doležal studoval na Karlově univerzitě a na univerzitě v Lipsku nejen psychologii, ale také filozofii, sociologii, národní hospodářství a pedagogiku. Zdůrazňoval užitečnost abstraktního myšlení a exaktních experimentálních, matematických a fyziologických metod v psychologii. Již před získáním doktorátu na Lipské univerzitě nastoupil místo v Psychotechnickém ústavu prof. Sachsenberga na Technické univerzitě v Drážďanech a léta před tím trávil většinu času ve Wundtově psychologickém ústavu v Lipsku. Jeho pobyt v Německu zkrátil a nakonec ukončil nástup nacistů k moci.

Po svém návratu domů se stal spolureditelem tehdejšího Ústředního psychotechnického ústavu (později Ústavu lidské práce), který začal s energií jemu vlastní rozvíjet na moderních interdisciplinárních základech, jak to

odpovídalo jeho vzdělání i zkušenostem. Znaky tohoto jeho základního profilu pak nese celá jeho činnost i v ostatních oblastech a funkcích, které vykonával. Bohaté byly jeho odborné styky se zahraničím.

Profesor Doležal se snažil o jemnou analýzu psychologických jevů, která směřovala až k jejich podstatě. „Čistota“ výzkumné práce v Psychologickém ústavu podle něho spočívala v důsledné kontrole experimentálních proměnných. Jeho žáci a pokračovatelé si osvojovali již tehdy pod jeho vedením nejen metody kvantitativní, ale též kvalitativní analýzy a získali zkušenosti s interpretací dat jak v laboratorních podmínkách (pro něž navrhl řadu originálních přístrojů), tak i mnohdy při analýze úkolů společensky významných přímo v praxi.

Slavnostní shromáždění (6. 4. 2002) u příležitosti 100. výročí narození vnorovského rodáka univerzitního profesora Jana Doležala připravil a organizačně zabezpečil Obecní úřad Vnorovy, starosta ing. J. Břečka, místostarosta Z. Svoboda, členové rady a zastupitelstva. Oslavu 100. výročí inicioval a intenzivně se na její přípravě podílel PhDr. F. Podškubka.

Kulturní program připravila a uváděla paní učitelka J. Levová, neteř prof. Doležala. V pořadí vystoupili folklorní soubor Spinek ze Vnorov a žáci ZŠ Vnorovy pod vedením paní J. Smutné a paní učitelky I. Michálkové, cimbálová muzika Spinek s primáškou A. Kadubcovou a vedoucím J. Smutným.

Obecní úřad Vnorovy vydal publikaci „Ke 100. výročí narození univerzitního profesora Jana Doležala“, kterou společně sestavili ing. J. Břečka a PhDr. F. Podškubka z příspěvků doc. PhDr. S. Hermochové, CSc., prof. PhDr. J. Hoskovec, CSc., doc. PhDr. J. Štikara, CSc., a dr. A. Studničky.

Odhalení pamětní desky na rodném domě prof. Doležala a následného kulturního pořadu se zúčastnili občané Vnorov a okolí, jeho příbuzní s rodinami včetně dcery doc. PhDr. Soni Hermochové, CSc., sestry Ludmily Tomečkové, bratra Miloše Doležala a další významní hosté. Videozáznam z celého průběhu oslav pořídil a stříhově upravil J. Dvorský.

Českomoravskou psychologickou společnost zastupovali PhDr. J. Šturma (předseda společnosti) a prof. PhDr. J. Janoušek, DrSc., katedru psychologie FF Univerzity Karlovy v Praze doc. PhDr. M. Rymeš, CSc. (vedoucí katedry), doc. PhDr. J. Štikar, CSc., a PhDr. P. Uhlář. Dále

Humanitní studovna - HST

se dostavili zástupci sousedních měst a obcí a Pedagogicko-psychologické poradny Hodonín.

Redakce

Česko-slovenská konference psychologů práce a organizace

Ve dnech 16.-17. 5. 2002 se za účasti více než jednoho sta psychologů z Česka a Slovenska konala v „metropoli“ Slovácka ve Strážnici konference na téma DIAGNOSTIKA V PSYCHOLOGII PRÁCE – TEORIE A PRAXE. Konferenci připravila pro své členy Česká asociace psychologů práce a organizace společně se Sekcí psychologů práce Slovenské komory psychologů. Na konferenci se setkali psychologové práce, kteří působí v praxi v podnicích nebo v poradenských institucích s kolegy, kteří působí v akademické oblasti. Pozvání na konferenci přijalo také více než 20 studentů psychologie z Prahy, Brna a Olomouce.

Odborný program konference byl rozdělen do několika samostatných bloků: ve čtvrtek dopoledne byla přednesena a diskutována témata týkající se metodologických otázek diagnostiky v psychologii práce a otázek diagnostické praxe v ČR a SR, problematiky certifikace používaných diagnostických metod a evropských standardů pro psychologickou diagnostiku (doc. Čermák, doc. Gregar, dr. Hudečková, dr. Kopřivová, dr. Kožený, dr. Ščibrányová). Ve čtvrtek odpoledne se účastníci konference zabývali diagnostickými metodami a postupy v praxi psychologů

práce a organizace v ČR a SR (dr. Glos, doc. Komářík, dr. Kubalák, dr. Havlůj, doc. Buchtová, ing. Benák, dr. Blížkovská, dr. Rymešová).

Velký zájem a dlouhou diskusi účastníků konference vyvolalo vystoupení dr. Karla Neuwirta, předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů, a ing. Pavla Husára, zmocněnce vlády SR pro ochranu osobních údajů. Otázkami spojenými s ochranou osobních údajů se ve svých vystoupeních zabývali také dr. Krejčí a dr. Bouda.

V pátek dopoledne věnovali účastníci konference pozornost příspěvkům, které se zabývaly otázkami etiky v psychologické diagnostice (doc. Riegel, dr. Košč, dr. Soyková). V závěru konference se pak obrátila pozornost účastníků k reflexi jednání 10. evropského kongresu psychologů práce a organizace, který se konal vloni v Praze (dr. Šolc a doc. Riegel).

Společně dvoudenní jednání psychologů práce a organizace z ČR a SR přineslo jak při oficiálním jednání v kongresovém sálu hotelu Flag, tak i večer ve vinném sklípku vedle řady diskusí k aktuálním tématům a setkání nad otevřenými otázkami i dohodu o další pravidelné spolupráci mezi jednotlivými kolegy a institucemi psychologů práce v České a Slovenské republice. Přednesené příspěvky budou otištěny ve sborníku, který organizátoři konference připravují.

O úspěch dvoudenní konference ve Strážnici se zasloužili organizátoři v čele s dr. Jankou Kolářovou a Ivanou Toningarovou, jimž vydatně asistovali studenti – budoucí psychologové. Všem jim patří srdečné poděkování účastníků konference za dobré podmínky k jednání i k neformálnímu přátelskému setkání.

A. Gregar